

Av. Selvi ÇELİKKOL¹

Av. Gamze ÇELİKKOL²

TRAFİK KAZASI TESPİT TUTANAĞI TEK BAŞINA YARGILAMAYA KONU EDİLEBİLİR Mİ?

2918 sayılı Karayolları Kanunu ve Karayolları Trafik Yönetmeliği incelendiğinde trafik kazası tespit tutanağı; “ *kazanın oluş nedenlerini, iz ve delillerini belirleyen tutanak* ” olarak nitelendirilmektedir³.

Anayasa Mahkemesi, 15.04.2015 tarih ve 2013/7304 başvuru numaralı kararında trafik kazası tespit tutanağından; “ *tek başına hüküm kurmak için yeterli olmayan ve yalnızca ispat vasıtası olan* ” olarak bahsetmektedir.

Yargıtay 19. Ceza Dairesinin 18/06/2019 tarih ve E:2018/4357, K:2019/9639 sayılı ilâmında; “ *Trafik Kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek cezai ve hukuki uyumsuzlukların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge* ” olarak tanımlanmaktadır.

5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanununun 10. maddesi çerçevesinde, Sulh Ceza Hakimliğine görev yükleyen “Diğer Kanun” niteliğindeki 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile bu Kanun dayanak alınarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği’nde, trafik kazası tespit tutanağının iptali için Sulh Ceza Hakimliğine başvurulacağı yönünde herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Trafik kazası tespit tutanağı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun “İdari Yaptırımlar” başlıklı 16. maddesinde yer alan idari para cezası ile idari yaptırımlar kapsamına da girmemektedir.

¹ İhtisas Hukuk Ofisi, ihitishukuk@gmail.com, www.ihitishukuk.com

² İhtisas Hukuk Ofisi, ihitishukuk@gmail.com, www.ihitishukuk.com

³ Karayolları Trafik Kanunu'nun 83. maddesinin 1. fıkrasının b bendi. Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 154. maddesinin 1. fıkrasının a bendinin 2 numaralı cümlesi.

Trafik kazası tespit tutanağı, bir idari yaptırım veya tedbir niteliğinde bulunmayan durum tespitinden ibarettir.

Özel Kanunlarla çözümü Sulh Ceza Hakimliklerine bırakılmamış, idari yaptırım veya tedbir niteliği de bulunmayan trafik kazası tespit tutanağının, adli veya idari yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görülmesi sırasında, o mahkemelerce değerlendirilecek bir tutanak olduğundan, kaza tespit tutanağına yönelik iptal isteminin, bu açıdan da Sulh Ceza Hakimliğinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

Trafik kazası tespit tutanağı, tek başına durum tespitinden ibaret olmakla mahiyeti itibarıyla ileride çıkabilecek uyuşmazlıklarda, davanın konusuna göre adli ya da idari yargı yerinde dayanak olduğu uyuşmazlık çözümlenirken incelenebilecektir. Diğer bir anlatımla trafik kazası kaza tespit tutanağı, dayanak olduğu asıl uyuşmazlık görülürken içeriği ve şekil şartları itibarıyla itiraza konu edilebilecektir.

Yargıtay 19. Ceza Dairesi tarafından konuyla ilgili verilen 16.06.2021 tarih ve E:2020/3135, K:2021/6717 sayılı kanun yararına bozma kararı özetle şöyledir; “ *Trafik kazası tespit tutanağı, bir idari yaptırım veya tedbir niteliğinde bulunmayan durum tespitinden ibarettir. İdari yaptırım veya tedbir niteliği de bulunmayan bu belge, adli veya idari yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görülmesi sırasında, o mahkemelerce değerlendirilecek bir tutanak olduğundan, kaza tespit tutanağına yönelik iptal isteminin, bu açıdan da Sulh Ceza Hakimliğinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır. Trafik kazası tespit tutanağı, mahiyeti itibarıyla ileride çıkabilecek uyuşmazlıklarda, bir idari işleme veya adli yargının görev alanına giren konularda bir mahkeme kararına konu edildiği takdirde, ilgililerce idari işlem veya adli mercilerce verilen kararın kanun yolu incelemesinde, itirazların ileri sürülebileceği belge olduğu anlaşılacakla; Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının kanun yararına bozma istemine dayanan ihbarname içeriği yerinde görüldüğünden, Aksaray 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 26/07/2019 tarihli ve 2019/1890 değişik iş sayılı kararının CMK'nin 309/4-a maddesi uyarınca kanun yararına BOZULMASINA “*

Benzer uyuşmazlıkta Yargıtay 7. Ceza Dairesi tarafından verilen 02.11.2021 tarih ve E:2021/25295, K:2021/14114 sayılı kararda; “ *trafik kazası tespit tutanağının adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların çözümü sırasında mahkemesince*

değerlendirilebileceği ve yalnızca kaza tespit tutanağına yönelik iptal isteminin Sulh Ceza Hakimliğince görülmesi olanağı bulunmadığı “ yazılıdır.

Konuyla ilgili Uyuşmazlık Mahkemesi kararı⁴ şöyledir; “ *Mevzuat kısmında ayrıntılı olarak belirtilen düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliği de bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görümü sırasında o mahkemelerde değerlendirilecek olduğundan, 09/08/2020 tarihli Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemine yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır. “*

Konuyla ilgili İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilen 14/9/2022 tarih ve 2022/5943 D. İş sayılı karar şöyledir:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

İtiraz eden dilekçesinde, kaza tespit tutanağına itiraz ederek iptalini talep etmiştir.

Yapılan inceleme, itiraz ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; başvuran 24/08/2022 günü Kadırgalar Caddesinden Beşiktaş İstikameti ~~XXXXXX~~ Spor Salonu önü üzerinde meydana gelen trafik kazasıyla ilgili düzenlenen kaza tespit tutanağına itiraz edilmiş ise de;

Kaza tespit tutanağının esas itibarıyla bir delil toplama işlemi olduğu, Hakimliğimizin ise delil toplama görevinin olmadığı, delil toplama işinin, ceza yargılamasında, soruşturma aşamasında Savcılık, kovuşturma aşamasında Ceza Mahkemesi, hukuk yargılamasında Hukuk Mahkemeleri tarafından yapılması gerektiği halde, kaza tespit tutanağıyla ilgili olarak Hakimliğimize başvurulmasının yerinde olmadığı anlaşıldığından, itirazın görev yönünden reddine ilişkin olarak aşağıdaki şekilde karar verilmiştir.

KARAR: Yukarıda açıklanan hukuki gerekçe ve sebeplere dayanılarak;

5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca başvurunun görev yönünden **REDDİNE,**

Trafik kazası tespit tutanağının tek başına yargılamaya konu edilememesi, hak ihlali midir?

Trafik kazası tespit tutanağı görüldüğü üzere tek başına yargılama konu edilememektedir; ancak bu durum yukarıda da açıklandığı üzere trafik kazası tespit tutanağının yargı denetimi dışında kalacağı anlamına gelmemektedir.

⁴ Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün 03.05.2021 tarih ve E:2021/248, K:2021/266 sayılı kararı

Anayasa Mahkemesi, bireysel başvuruya konu bir kararında⁵; “ başvurucu, karıştığı maddi hasarlı trafik kazası nedeniyle uğradığı zararı sigorta poliçesine dayanarak sigorta şirketinden veya karşı taraftan istemesi mümkün olduğu halde hukuk mahkemelerinde böyle bir dava açmamıştır. Başvurucunun, açacağı böyle bir davada kaza tespit tutanağında belirtilen kusur oranına itiraz ederek bir bilirkişi raporu ile kusur oranının yeniden tespitini istemesi mümkündür. Buna karşın başvuruya konu kaza nedeniyle henüz ne bir ceza soruşturması başlatılmış ne de bir hukuk davası açılmıştır. Tek başına hüküm kurmak için yeterli olmayan ve yalnızca ispat vasıtası olan kaza tespit tutanağının tutulması ve iptal isteminin reddedilmesinden dolayı, başvurucunun güncel bir hakkının ihlal edildiğinden söz edilemez. “

Görüldüğü üzere Anayasa Mahkemesi, trafik kazası tespit tutanağının tek başına yargı denetimine tabi tutulamamasını hak ihlali olarak saymamakta bu durumu, “asıl uyumsuzlukta incelenme olanağına sahip olma” ile açıklamaktadır.

İhtisas Hukuk

Av. Selvi ÇELİKKOL
Av. Gamze ÇELİKKOL

⁵ Anayasa Mahkemesinin, 15.04.2015 tarih ve 2013/7304 bireysel başvuru numaralı kararı.